

Mottakere:

Til alle videregående skoler i Nordland

Høring - strategisk plan for skolebibliotek i videregående opplæring i Nordland 2016-2019

En arbeidsgruppe nedsatt av Biblioteksfaglig ressurscenter i Nordland har utarbeidet et utkast til strategisk plan for skolebibliotek i videregående opplæring i Nordland. Planutkastet er vedlagt og sendes med dette ut på høring.

Vi ber om kommentarer til planutkastet. Frist for kommentarer settes til fredag 19. august.

Med vennlig hilsen

Øystein Johannessen
fylkesutdanningssjef

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Vedlegg:

Bibliotekplan VGSbibliotekene 2016-19 (L)(972852)

DokID

690458

Skolebiblioteket – arena for læring, dannelse og demokrati

Forslag til Strategisk plan for skolebibliotek i
videregående skole i Nordland - 2016-2019

Hovedmål: å utvikle
skolebiblioteket som
sentral og attraktiv
læringsarena, kulturarena
og møteplass for alle i
skolen

FORORD

Skolebibliotekene skal være en integrert del av den pedagogiske virksomheten i de videregående skolene i Nordland. Denne strategiplanen er et verktøy for å utvikle skolebibliotekene i riktig retning. Planen er en oppfølging og videreføring av Strategisk plan for skolebibliotek i videregående opplæring i Nordland 2007-2010, og tar hensyn til Regional plan for bibliotek i Nordland 2015-2025.

Oppfølging av strategiplanen forutsetter utarbeidelse av konkrete handlingsplaner på den enkelte skole i nært samarbeid med skolens ledelse og pedagogisk personale.

Planen er utarbeidet av en arbeidsgruppe nedsatt av *Bibliotekfaglig ressurscenter i Nordland* og har bestått av:

Arne-Kjell Olsen, Utdanningsavdelingen Nordland fylkeskommune

Liv Idun Alstad, *Bibliotekfaglig Ressurscenter Nordland* og bibliotekleder ved Bodin vgs.

Irene Aaen, bibliotekleder ved Andøy vgs.

Ellen Torp, bibliotekleder ved Vest-Lofoten vgs.

Anja Aalvik, lektor og planlegger ved Brønnøysund vgs.

1. Innledning til planen

Høsten 2015 er det til sammen 26 bibliotekavdelinger ved de 16 videregående skolene i Nordland. To bibliotek er sammenslått med kommunens folkebibliotek til såkalte kombinasjonsbibliotek. Det er ansatt 34 medarbeidere i til sammen 28 stillinger. Av disse medarbeiderne har 28 bibliotekfaglig utdanning.

På de videregående skolene i Nordland er dette pr. i dag sentrale oppgaver som bibliotekene prioriterer etter tidligere vedtatte Strategisk plan for bibliotek i videregående opplæring i Nordland; Nfk 2007-2010)

- Samarbeider med lærerne om integrering av skolebiblioteket i undervisningen.
- Hjelper og veilede elevene i søk etter informasjon.
- Administrerer utvelgelse, innkjøp og utlån av læremidler, både digitale og papirbaserte.
- Bygger opp et bibliotek som støtter opp om elevenes læring.
- Planlegging og gjennomføring av undervisning innen bibliotekbruk og informasjonskompetanse.

På flere skoler er ansvar for hjemmeside og intranett lagt til biblioteket, og på noen skoler deltar bibliotekansatte i skolens informasjonsgruppe. Skolebibliotekene har ansvar for en del ulike administrative oppgaver tilpasset den enkelte skole; som for eksempel bidrag til gjennomføring av eksamen, bidrag til organisering av *Den kulturelle skolesekkens* tilbud til skolen. Bibliotekene er derfor mangfoldige i sitt virke samtidig som kjerneoppgavene er felles for alle skolebibliotekene.

Bibliotekfaglig ressurscenter har, siden det ble opprettet i 1992, hatt en nøkkelrolle i forhold til samarbeid og faglig utvikling i vgs-bibliotekene og har en viktig rolle i forhold til å administrere skolebibliotekenes felles database. Ressurscenteret

arrangerer et årlig møte for faglig oppdatering og utveksling av erfaringer for alle bibliotekansatte i de videregående skolene.

2. Visjon, hovedmål og utviklingsmål for skolebibliotekene

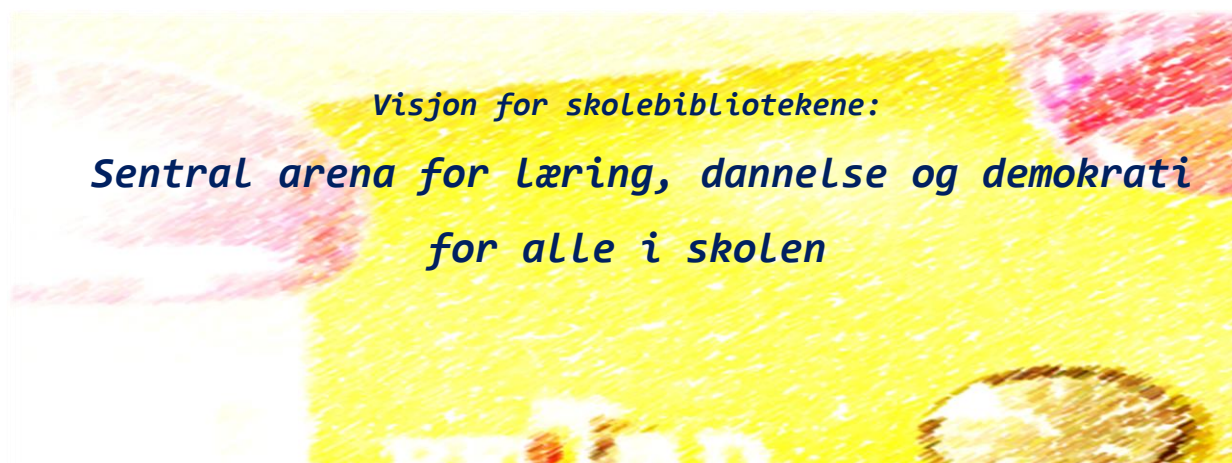
Å bidra til at kvalitetsmålene (også benevnt utviklingsmålene) for de videregående skolene i Nordland nås, er et overordnet mål også for skolebibliotekene. Denne planen er et uttrykk for hvordan skolebibliotekene kan utvikles for å bidra til økt gjennomføring, bedre læring og bedre læringsmiljø i henhold til *BEDRE LÆRING - Strategiplan 2014 - 2018*.

Skolebibliotekene skal være en integrert del av den pedagogiske virksomheten i de videregående skolene. Når skolebiblioteket blir et faglig og kulturelt sentrum i skolen vil det kunne bidra til læring og trivsel for alle elever i et trygt og utviklende læringsmiljø.

Hovedutfordringene utvalget har tatt utgangspunkt i er følgende:

- Hvordan skolebiblioteket kan bidra til at fylkets kvalitetsmål for de videregående skolene nås.
- Forankring av skolebiblioteket i fylkeskommunens utdanningsavdeling og i den enkelte skoles organisasjon.
- Samarbeid med pedagogisk personale for å styrke skolebiblioteket som en pedagogisk ressurs.
- Utvikle skolebibliotekenes rolle i en skolehverdag preget av digitale nettressurser og tekniske hjelpemidler.
- Samarbeide med bibliotek i grunnskole og høgskole/universitet om gjennomgående undervisningsopplegg som gir elevene høy informasjonskompetanse.
- Skolebibliotekets rolle i utviklingen av elevenes læringsmiljø.
- Skolebibliotekene skal bidra til å gi asylsøkere/flyktninger et godt skoletilbud.
- Det må utarbeides konkrete handlingsplaner på den enkelte skole i nært samarbeid med skolens ledelse og pedagogisk personale.

Ut fra av hovedutfordringene og bibliotekenes funksjon i skolen som beskrevet ovenfor har vi kommet fram til følgende visjon og mål for skolebibliotekene fram til 2018:

På bakgrunn av hovedmålet og visjonen etableres følgende delmål for skolebibliotekene fram til 2018:

Utviklingsmål 1: utvikle skolebiblioteket som læringsarena og ressurs i elevenes læring

Utviklingsmål 2: utvikle biblioteket som kulturarena og møteplass for alle i skolen

Utviklingsmål 3: utvikle samarbeidet med det pedagogiske personalet og IKT

Utviklingsmål 4: sikre og videreutvikle faglig kvalitet i skolebiblioteket

Utviklingsmål 5: sikre utvikling av relevant og aktuell mediebestand, og tidsriktig utstyr

Utviklingsmål 6: videreutvikle *Bibliotekfaglig ressurscenter for de videregående skolene i Nordland*

3. Utviklingsmål med strategier

Utviklingsmål 1: utvikle skolebiblioteket som læringsarena og ressurs i elevenes læring

STRATEGIER:

- Bidra til arbeidet med å utvikle og styrke elevenes grunnleggende ferdigheter.
- Ha lesestimulerende tiltak som et sentralt satsingsområde.
- hjelpe elevene til å videreutvikle egen informasjonskompetanse, både til bruk i videregående skole og med tanke på videre studier, og samarbeide og samordne dette arbeidet med lærerne.
- Legge til rette for at elevene utvikler kritisk holdning til kilder og informasjonsressurser, og lærer metoder for kildekritikk.
- Kjenne til de ulike læringsstrategiene og kunne veilede elever i henhold til dette (Jfr. Læringsplakatens definisjon av læringsstrategier).
- Bruke aktuelle læringsportaler for å synliggjøre bibliotekets tilbud.
- Være aktiv i forhold til utvikling og innføring av digitale læremidler, og sammen med det pedagogiske personalet vurdere hvorvidt bruk av digitale eller papirbaserte læremidler vil styrke elevenes læring.
- Utvikle administreringen av utlånsordningen *Gratis læremidler* i takt med den tekniske utviklingen, og sørge for gode papirbaserte og digitale læremidler til elevene.
- Være en ressurs for lærere og elever i forhold til fremmedspråklige elever både i forhold til integrering, norskopplæring, og bevaring av eget språk.

Utviklingsmål 2: utvikle biblioteket som kulturarena og møteplass for alle i skolen

STRATEGIER:

- Arbeide for at skolebiblioteket blir sentralt plassert i nye skolebygg eller ved ombygging, slik at det er lett tilgjengelig for elever og ansatte, og kunne fungere som møteplass for alle, på tvers av programområder og fagmiljø.
- Se til at det tas nødvendig hensyn til bibliotekets funksjon som arbeidsplass for elever og personale, slik at det gir mulighet for refleksjon, konsentrasjon og ro.
- Arbeide for en god balanse mellom bibliotektenester på digitale plattformer og i det fysiske biblioteket.
- Samarbeide med lærere om presentasjon av elevarbeider med læringsmål.
- Arbeide aktivt for å være en inkluderingsarena og et naturlig og trygt sted for sosialt samvær og avkobling for alle elever og ansatte.

Utviklingsmål 3: Å utvikle samarbeidet med det pedagogiske personalet og IKT

STRATEGIER:

- Sørge for at bibliotekleder møter i relevante fora. Skolens ledelse og bibliotekleder skal i samarbeid avgjøre hvilke fora som ansees relevante.
- Bibliotekets ansatte skal være en del av det pedagogiske personalet.
- Samarbeide med det pedagogiske personalet og IKT om tilrettelegging for læring og best mulig utnyttelse av digitale læremidler og programvare.
- Sørge for at samarbeidet med pedagogisk personale og IKT blir forankret i skolens ledelse og planverk.
- Bibliotekets leder skal sørge for at bibliotekets muligheter, planer og resultater kommuniseres utad i organisasjonen.
- Styrke bibliotekets omdømme ved å være aktive og synlige i skolesamfunnet.
- Bidra til utvikling av digital kompetanse gjennom å prøve ut nye digitale teknologier og verktøy, både software og hardware.

Utviklingsmål 4: Sikre og videreutvikle faglig kvalitet i skolebiblioteket

STRATEGIER:

- Sørge for bibliotekleder med godkjent bibliotekarutdanning i full stilling ved hver skole.
- Sørge for at det lages utviklingsmål og handlingsplan for skolebiblioteket og at disse inngår i skolens planverk.

- Sørge for at det legges til rette for nødvendig etter- og videreutdanning generelt, og for digital kompetanse for bibliotekarer spesielt.
- Kompetansehevende tiltak innen informasjonskompetanse og lesestimulering bør omfatte bibliotekpersonale og pedagogisk personale i fellesskap på tvers av yrkesgruppene.
- Videreføre kompetanseheving innen veiledningspedagogikk for bibliotekansatte.
- Arbeide for å få evaluering av bibliotek tjenesten inn i elevundersøkelsen og for at personalet får anledning til å evaluere biblioteket.
- Det utarbeides konkrete handlingsplaner ved hver skole knyttet til vedtatte mål i Strategisk plan.

Utviklingsmål 5: Sikre utvikling av relevant og aktuelt innhold i biblioteket

STRATEGIER:

- Sikre en variert og i størst mulig grad oppdatert samling av faglitteratur innen aktuelle undervisningsfag og privatistfag.
- Sikre faglitteratur på læringsplattformer tilpasset skolens pedagogiske behov.
- Tilby skolens elever og personale tilgang til et bredt og variert utvalg av litteratur, både i trykt form, som lydbøker og i elektronisk nedlastbar form.
- Tilby elever og personale aktuelle tidsskrifter og aviser.
- Sørg for at utvalget av litteratur både tilfredsstillende faglige behov og stimulerer til økt leseferdighet og interesse for fritidslesing.
- Tilby film, lyd og bilde av høy kvalitet i aktuelle medier og på nye digitale plattformer.
- Sørg for at nødvendig kassering av uaktuelt og utdatert materiale foregår fortløpende.
- Bidra til bedre tilpasset opplæring for den enkelte elev, der målet er å støtte eleven i å ta i bruk de ressursene som passer best i forhold til egne forutsetninger og behov.
- Sikre effektiv utnyttelse av ressursene ved fjernlån og ved å utveksle mediebestand.

Utviklingsmål 6: Å videreutvikle Bibliotekfaglig ressurscenter for de videregående skolene i Nordland

STRATEGIER:

- Utvikle et formalisert samarbeid med rektorene, Utdanningsavdelingen Fylkesmannen og Fylkesbiblioteket, samt andre aktuelle samarbeidspartnere.
- Arbeide fram klare informasjonsstrategier og digitale samarbeidsarenaer for de biblioteksansatte i videregående skoler i Nordland.
- Sørge for at Ressurscenteret, som databaseeier til biblioteksystemet, utarbeider førende retningslinjer for bruk av biblioteksystemet i den felles bibliotekbasen.
- Sørge for at det utarbeides felles undervisningsopplegg for bibliotekopplæring og kurs i informasjonskompetanse for elevene.
- Sørge for et samarbeide med Fylkesbiblioteket om å lage bedre rutiner rundt utstillinger, forfatterturneer og lesestimulerende tiltak.
- Sikre at det blir utarbeidet Opplæringsdokument for nytilsatte i bibliotek i videregående skoler i Nordland, og at dette blir holdt ajour.
- Sikre at den som blir tilsatt som leder for Bibliotekfaglig ressurscenter har bibliotekfaglig kompetanse.

Elevenes læring i fremtidens skole (NOU 2014:7)

Nordland fylkeskommune, Bedre læring - strategiplan 2014-2018

Opplæringsloven, <http://www.lovdatab.no/all/hl-19980717-061.html#9-2> (25.10.2013)

Evalueringsprogram for skolebibliotekutvikling 2009-2013. NIFU 2004

Framtidens skoleanlegg i Nordland. Nordland fylkeskommune, Revidert rapport 2012

Opprettelse av bibliotekfaglig ressurscenter ved Bodin vgs., Nordland Fylkeskommune, Fylkesutvalgssak 306/92

Regional plan for bibliotek i Nordland 2015-2018

Sentral drift av biblioteksystemer - omorganisering og utvidet bruk av IKT i bibliotek-tjenesten ved videregående skoler i Nordland, Nordland fylkeskommune, Fylkestings sak 162/00 - økonomi fastsatt i fylkesrådssak 62/01

Strategisk plan for skolebibliotek i videregående opplæring i Nordland 2007-2010, Nordland fylkeskommune, Fylkestings sak 38/07

Veiledende retningslinjer og normer for bibliotek-tjenesten i videregående skole, Nordland fylkeskommune, Fylkesskolesjefen, 1990 - Fylkesskolestyresak 12/90 og Fylkesutvalgssak 80/90

IFLA/UNESCOs RETNINGSLINJER FOR SKOLEBIBLIOTEK, Norsk bibliotekforening 2007